

УДК 657.1

ЛІКВІДАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВИ БАНКРУТСТВА: ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Доц. О.О. Григоревська

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – узагальнення етапів ліквідації підприємства при банкрутстві та їх обліково-аналітичне забезпечення. Завдання – це вибір шляхів і засобів для досягнення мети відповідно до висунутої гіпотези, вони підпорядковані меті. Розв’язок завдань у вигляді наукових закономірностей має бути обов’язково відображений у висновках

Об’єкт та предмет дослідження. Об’єкт дослідження – облікове забезпечення процедури банкрутства. Предмет дослідження – сукупність теоретичних та методичних аспектів бухгалтерського обліку процедури ліквідації за умови банкрутства

Методи та засоби дослідження. Для уточнення та поглиблення економіко-правової сутності ліквідації та банкрутства використано методи теоретичного узагальнення, групування і порівняння. Методи конкретизації, діалектичний метод, аналіз, синтез, абстрагування покладені в основу удосконалення організаційних і методичних положень бухгалтерського обліку ліквідації підприємств.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Дістало подальший розвиток: огляд проблемних питань облікового забезпечення ліквідаційної процедури; узагальнення етапів ліквідаційної процедури, пов’язаної із банкрутством; імплементація етапів ліквідаційної процедури у систему бухгалтерського обліку через використання відповідних облікових записів та складання ліквідаційних балансів.

Результати дослідження. Проаналізувавши ст. 111 ЦКУ [5], та Розділ III Ліквідаційна процедура ЗУ “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” [2] зупинимось на етапах ліквідаційної процедури підприємства, де безпосередньо задіяний бухгалтер підприємства. Особливий інтерес викликає формування ліквідаційних балансів. Так, проміжний ліквідаційний баланс формується після того, як закінчується встановлений термін для пред’явлення кредиторам вимог до господарюючого суб’єкта. Наведемо приклад проміжного ліквідаційного балансу у таблиці 1.

Таблиця 1 – Приклад проміжного ліквідаційного балансу (на основі [1])

АКТИВ		ПАСИВ	
Назва статті	Сума, грн	Назва статті	Сума, грн
I. Конкурсна (ліквідаційна маса)		III. Зобов’язання	
Грошові кошти		Позачергові позови	
Поточні інвестиції		Кредитори за чергами...	
Дебіторська заборгованість		1 черга	
Готова продукція		2 черга	
Сировина та матеріали		3 черга	
Довгострокові інвестиції		
Незавершене будівництво		6 черга	
Основні засоби		Незаявлені вимоги	
II. Виключення із конкурсної маси		IV. Капітал	
Судові витрати		Власний капітал	
Інші витрати пов’язані з ліквідацією		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), отриманий до визнання підприємства банкрутом	
Нематеріальні активи		Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), отриманий після визнання підприємства банкрутом	
БАЛАНС		БАЛАНС	

Зазначимо, що Стаття 45 ЗУ “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” зазначає, що кошти, одержані від продажу майна банкрута, спрямовуються на задоволення вимог кредиторів у порядку, встановленому цією статтею. При цьому порядок відображення вимог кредиторів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 – Порядок відображення вимог кредиторів на рахунках бухгалтерського обліку

Черговість задоволення вимог кредиторів (скорочено)
I черга Вимоги щодо виплати заборгованості із заробітної плати перед працюючими та звільненими працівниками банкрута, грошові компенсації та вимоги кредиторів за договорами страхування Д 23, 91, 92, 93, 94 К 661, 662; Д 23, 91, 92, 93, 94 К 651, 652, 653
II черга Витрати, пов’язані з провадженням у справі про банкрутство в господарському суді та роботою ліквідаційної комісії Д 92 К 661, 65, 685
III черга Вимоги із зобов’язань, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров’ю громадян, шляхом капіталізації у ліквідаційній процедурі відповідних платежів, у тому числі до Фонду соціального страхування України за громадян, які застраховані в цьому фонді, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України Д 23, 91, 92, 93, 94 К 652
IV черга Вимоги щодо сплати податків і зборів (обов’язкових платежів); вимоги центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління державним резервом Д 98 К 64
V черга Вимоги кредиторів, не забезпечені заставою, у тому числі і вимоги кредиторів, що виникли із зобов’язань у процедурі розпорядження майном боржника чи в процедурі санації боржника Д 92 К 661, 65, 685
VI черга Вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного капіталу підприємства Д 40 К 672, Д 672 К 311
VII черга У шосту чергу задовольняються інші вимоги

Після проведення розрахунків з усіма кредиторами ліквідаційній комісії необхідно сформулювати кінцевий ліквідаційний баланс. Оскільки на кінець ліквідаційної процедури усе майно повинно бути реалізоване або утилізоване, а дебіторська заборгованість погашена, то підсумок активу балансу має дорівнювати нулю.

Висновки. Ліквідація підприємства - процес, який проходить ряд етапів, взаємопов’язаних між собою, і характеризується низкою відмінних рис при веденні бухгалтерського обліку і складанні звітності. Обов’язковим при ліквідації юридичної особи є складання ліквідаційного балансу (проміжного і кінцевого), головним завданням якого виступає захист прав кредиторів і збір об’єктивних даних про майно і зобов’язання підприємства.

Ключові слова: банкрутство, ліквідація, бухгалтерський облік, проміжний ліквідаційний баланс, кінцевий ліквідаційний баланс, обліково-аналітичне забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зыкова А.В. Процедура ликвидации юридического лица: правовые и бухгалтерские аспекты / А.В. Зыкова, К.С. Тюрева, Т.В. Черемушникова // Современные научные исследования и инновации. 2017. № 5 [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://web.snauka.ru/issues/2017/05/82747>
2. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed20121104>
3. Корецька С.О. Проблеми побудови ліквідаційного балансу підприємства-банкрута та шляхи їх вирішення / С. О. Корецька // Ефективна економіка – 2011. - №11. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=760>
4. Новодворский В.Д. Ликвидационный баланс организации / В.Д. Новодворский, Д.В. Назаров // Бухгалтерский учет. – 2000. – № 7. – С. 36-43.
5. Цивільний кодекс України. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>